

Ceturtdiena, 2015. gada 10. septembris

P8_TA(2015)0316

Azerbaidžāna**Eiropas Parlamenta 2015. gada 10. septembra rezolūcija par Azerbaidžānu (2015/2840(RSP))**

(2017/C 316/22)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Azerbaidžānu, jo īpaši rezolūcijas par stāvokli cilvēktiesību jomā un tiesiskumu,
- ņemot vērā iedibinātās attiecības starp ES un Azerbaidžānu, kas aizsākās 1999. gadā un ko apliecina Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) rīcības plāna īstenošana, Austrumu partnerības izveide, sarunas par ES un Azerbaidžānas asociācijas nolīgumu un Azerbaidžānas līdzdalība *Euronest* parlamentārajā asamblejā,
- ņemot vērā 2015. gada 25. martā publicēto 2014. gada progresa ziņojumu par Azerbaidžānu EKP jomā (SWD(2015) 0064),
- ņemot vērā ES un Azerbaidžānas EKP rīcības plānu,
- ņemot vērā Eiropadomes priekšsēdētāja *Donald Tusk* 2015. gada 22. jūlijā izteiktās piezīmes pēc tikšanās ar Azerbaidžānas prezidentu *Ilham Aliyev*,
- ņemot vērā ES īpašā pārstāvja cilvēktiesību jautājumos *Stavros Lambrinidis* vizīti Baku 2015. gada 23.–26. februārī,
- ņemot vērā ANO augstā komisāra cilvēktiesību jautājumos *Zeid Ra'ad Al Hussein* 2015. gada 8. septembra paziņojumu, nosodot pilsoniskās sabiedrības un neatkarīgu viedokļu apspiešanu Azerbaidžānā,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces/Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos *Federica Mogherini* un komisāra *Johannes Hahn* paziņojumus par nesējaiem vadošu žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizturēšanas, ieslodzīšanas, notiesāšanas un noslepkavošanas gadījumiem Azerbaidžānā,
- ņemot vērā ES 2015. gada 19. augusta paziņojumu par cilvēktiesībām Azerbaidžānā, kas tika izteikts EDSO Pastāvīgās padomes īpašajā sanāksmē Nr. 1064 Vīnē,
- ņemot vērā Eiropas Padomes ģenerālsekretāra *Thorbjørn Jagland* nesenos paziņojumus par *Khadija Ismayilova* lietu, Azerbaidžānas Miera un demokrātijas institūta direktores *Leyla Yunus* un viņas vīra *Arif Yunus* lietām un Azerbaidžānas žurnālista *Rasim Aliyev* slepkavību,
- ņemot vērā EDSO Parlamentārās asamblejas gadskārtējā sesijā no 2015. gada 5. jūlija līdz 9. jūlijam pieņemto Helsinku deklarāciju, kurā nosodīta žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju nerimstošā vajāšana un ieslodzīšana vairākās EDSO dalībvalstīs, pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām, un paustas bažas par to, ka turpinās nodokļu un administratīvo tiesību aktu ļaunprātīga izmantošana šādas rīcības attaisnošanai,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2015. gada 23. jūnija rezolūciju par demokrātisku iestāžu darbību Azerbaidžānā,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Venēcijas komisijas 2014. gada 15. decembra atzinumu, kurā norādīts, ka nesenie grozījumi tiesību aktos par nevalstiskajām organizācijām vēl vairāk ierobežos NVO darbību Azerbaidžānā,

Ceturtdiena, 2015. gada 10. septembris

- ņemot vērā ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem un Padomes 2014. gada 23. jūnija secinājumus par šo pamatnostādņu desmito gadskārtu,
 - ņemot vērā ANO Ģenerālās Asamblejas 1998. gada 9. decembrī pieņemtās ANO deklarācijas par cilvēktiesību aizstāvjiem noteikumus,
 - ņemot vērā Reglamenta 135. panta 5. punktu un 123. panta 4. punktu,
- A. tā kā vispārējais stāvoklis cilvēktiesību jomā Azerbaidžānā dažu pēdējo gadu laikā ir pastāvīgi pasliktinājies, pieaugot NVO vadītāju, cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu un citu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju iebiedēšanai, represijām un kriminālvajāšanai;
- B. tā kā godalgotā RFE/RL pētnieciskā žurnāliste *Khadija Ismayilova* pēc vairāku rakstu publicēšanas par korupciju prezidenta ģimenē tika notiesāta uz septiņarpus gadiem cietumā, pamatojoties uz apsūdzībām par līdzekļu piesavināšanos, izšķērdēšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas; tā kā cilvēktiesību aizstāvjiem *Leyla* un *Arif Yunus* tiesas procesā, kas ne tuvu neatbilda starptautiskajām normām, tika piespriests attiecīgi astoņarpus gadu un septiņu gadu cietumsods, pamatojoties uz apsūdzībām par krāpniecību un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas; tā kā plaši pazīstamais cilvēktiesību aktīvistis *Rasul Jafarov* un ļoti cienītais cilvēktiesību advokāts *Intigam Alijev* tika notiesāti uz līdzīgu apsūdzību pamata tiesas procesos, ko izkropļoja tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumi, un šobrīd izcieš cietumsodu attiecīgi sešu gadu un trīs mēnešu un septiņarpus gadu apmērā; tā kā ieslodzījumā joprojām atrodas daudzi citi ievērojami Azerbaidžānas pilsoniskās sabiedrības darbinieki, tostarp *Anar Mammadli*, *Rauf Mirkadirov*, *Ōmar Mammadov*, *Tofiq Yaqublu*, *Ilgar Mammadov*, *Nijat Alijev*, *Araz Guliyev*, *Parviz Hashimli*, *Seymur Hezi*, *Hilal Mammadov* un *Taleh Khasmammadov*, un tā kā dažu minēto ieslodzīto veselība pastāvīgi pasliktinās;
- C. tā kā *Leyla Yunus* un *Rasul Jafarov*, pirms paši tika arestēti, vadīja ievērojamu Azerbaidžānas cilvēktiesību aizstāvju un ekspertu grupu, kas izveidoja sarakstu ar teju simts azerbaidžāņiem, kuri saskaņā ar Eiropas Padomes 2012. gadā pieņemto definīciju ir uzskatāmi par politiski ieslodzītajiem;
- D. tā kā žurnālisti un pilsoniskās sabiedrības līderi, to vidū arī *Meydan TV* direktors *Emin Milli*, kurš ir saņēmis nāves draudus un kura ģimenes locekļi ir tikuši arestēti, pamatojoties uz safabricētām apsūdzībām, kā arī žurnālisti, kas sadarbojas ar *Meydan TV* Azerbaidžānā, tiek pakļauti nepārtrauktai iebiedēšanai un vajāšanai; tā kā Reportieru brīvības un drošuma institūta (*IRFS*) dibinātājs un cilvēktiesību aizstāvis *Emin Huseynov* pēc tam, kad pret viņu tika izvirzītas safabricētas apsūdzības, ir meklējis patvērumu Šveicē un viņam ir atņemta Azerbaidžānas pilsonība;
- E. tā kā pret vēl daudziem citiem žurnālistiem un pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem tiek vērsta tiesvedība, ceļošanas aizliegumi un pārvietošanās brīvības ierobežojumi saistībā ar viņu darbību cilvēktiesību jomā; tā kā Azerbaidžānas valdība arī apspiež neatkarīgas grupas, izmantojot jaunus ierobežojošus tiesību aktus par NVO; tā kā šo tiesību aktu dēļ daudzas grupas ir bijušas spiestas faktiski izbeigt savu darbību, kad pēc valdības atteikšanās sniegt atļauju jaunai dotāciju saņemšanai no ārvalstu līdzekļu devēju organizācijām tika iesaldēti to banku konti vai bloķēti to finansējuma avoti;
- F. tā kā kopš 2006. gada miermīļīgiem protestētājiem faktiski ir aizliegts piedalīties demonstrācijās Baku centrā un nesen ir ieviesti jauni, bargi naudassodi un ilgāki administratīvās aizturēšanas periodi tiem, kas organizē nesankcionētas publiskas pulcēšanās un piedalās tajās;
- G. tā kā Baku slimnīcā pēc smagas piekaušanas mira *IRFS* vadītājs žurnālists *Rasim Alijev*, pret kuru pēc sociālajos medijos prezidentam *Alijev* paustās kritikas pastāvīgi tika vērsti draudi un iebiedēšanas centieni;

Ceturtdiena, 2015. gada 10. septembris

- H. tā kā Azerbaidžāna ir viena no Austrumu partnerības dibinātājvalstīm; tā kā Eiropas Savienības un Austrumeiropas vadītāji ir vairākkārt apstiprinājuši, ka Austrumu partnerība balstās uz kopīgām vērtībām un brīvības, demokrātijas, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanas un tiesiskuma principiem; tā kā Azerbaidžāna vēlas pastiprināt un padziļināt attiecības ar ES, lai izveidotu stratēģisko partnerību;
- I. tā kā ES 2014. gadā nevarēja izmaksāt 11 no tās 13 dotācijām NVO ierobežojošo tiesību aktu dēļ un vēl aizvien saskaras ar nopietniem ierobežojumiem saistībā ar tās spēju finansēt neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības grupas un aktīvistus Azerbaidžānā; tā kā daudzi ES dotāciju saņēmēji vai nu atrodas ieslodzījumā – piemēram, cilvēktiesību aizstāvis *Intigam Aliyev* –, vai arī ir pametuši valsti un izbeiguši savu darbību;
- J. tā kā EDSO birojs Baku tika slēgts 2015. gada 4. jūlijā, pamatojoties uz Azerbaidžānas iestāžu lēmumu izbeigt saprašanās memorandu starp Azerbaidžānas valdību un EDSO;
- K. tā kā organizācija "*Freedom House*" uzskata, ka Azerbaidžāna nav brīva, norādot, ka tās masu mediji nav brīvi un tās interneta brīvība ir ierobežota; tā kā pēdējo desmit gadu laikā visas Eirāzijas līmenī Azerbaidžānā visvairāk ir pasliktinājusies demokrātiskā pārvaldība;
- L. tā kā 2015. gada novembrī Azerbaidžānā notiks parlamenta vēlēšanas; tā kā Eiropas Parlaments ir atteicies nosūtīt vēlēšanu novērošanas misiju, jo novērtējumā bija norādīts, ka netiek nodrošināti apstākļi, lai organizētu brīvas un godīgas vēlēšanas, un ierobežojumi attiecībā uz vārda, pulcēšanās un biedrošanās brīvību valstī neļauj izveidot vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem kandidātiem un organizēt patiesi konkurētspējīgas vēlēšanas;
- M. tā kā nozaru sadarbība ir abpusēji izdevīga, jo īpaši enerģētikas nozarē; tā kā Azerbaidžānai ir iespējas kļūt par vienu no ES lielākajiem komerciālajiem partneriem,
1. pauž nopietnas bažas par to, ka valstī arvien vairāk pasliktinās cilvēktiesību stāvoklis, un atgādina, ka ES divpusējā sadarbībā cilvēktiesībām un pamatbrīvībām piešķir īpašu nozīmi, jo tās ir Austrumu partnerības galvenie elementi un arī starptautisko organizāciju, piemēram, Eiropas Padomes un EDSO — kurās ir arī Azerbaidžāna —, fundamentālie pilāri;
 2. prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot no ieslodzījuma visus politieslodzītos, cilvēktiesību aizstāvjus, žurnālistus un citus pilsoniskās sabiedrības aktīvistus, tostarp *Khadija Ismayilova*, *Leyla Yunus* un *Arif Yunus*, *Anar Mammadli*, *Rasul Jafarov*, *Intigam Aliyev*, *Rauf Mirkadirov*, *Ömar Mammadov*, *Tofiq Yaqublu*, *Nijat Aliyev*, *Araz Guliyev*, *Parviz Hashimli*, *Seymur Hezi*, *Hilal Mammadov*, *Taleh Khasmammadov* un *Ilgar Mammadov*, saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) spriedumu un prasa izbeigt visas pret viņiem izvirzītās apsūdzības un pilnībā atjaunojot viņu politiskās un pilsoniskās tiesības un cieņu sabiedrības acīs;
 3. stingri nosoda vēl nepieredzētās represijas pret pilsonisko sabiedrību Azerbaidžānā; atkārtoti pauž dziļas bažas par to ieslodzījumā esošo personu kolēģu likteni, kuri joprojām ir brīvībā, bet pret kuriem tiek veikta kriminālizmeklēšana, ņemot vērā cilvēktiesību aizstāvju, kā arī vietējo un starptautisko NVO ziņojumus par iespējamu safabricētu apsūdzību izmantošanu pret politiķiem, aktīvistiem un žurnālistiem; mudina Azerbaidžānas iestādes izbeigt selektīvas kriminālvajāšanas un ieslodzīšanas praksi, kas tiek īstenota attiecībā uz žurnālistiem, cilvēktiesību aizstāvjiem un citām personām, kuras kritizē valdību, un nodrošināt, ka visas personas, kuras atrodas apcietinājumā, tostarp žurnālisti un politiskie un pilsoniskās sabiedrības aktīvisti var pilnībā izmantot pienācīgas procesuālās tiesības, jo īpaši tiesības uz advokātu pēc savas izvēles un iespēju tikties ar savām ģimenēm, un lai attiecībā uz minētajām personām tiktu īstenoti citi taisnīgas tiesas noteikumi;
 4. atzinīgi vērtē to, ka Azerbaidžānas iestādes Eiropas mediķu grupai ir devušas iespēju tikties ar *Leyla* un *Arif Yunus*, un prasa atbrīvot viņus, cita starpā humānu apsvērumu dēļ; vērs uzmanību uz *Leyla* un *Arif Yunus*, kā arī *Intigam Aliyev* ieslodzījuma apstākļiem, kas ir izraisījuši viņu veselības stāvokļa būtisku pasliktināšanos un var radīt dzīvībai bīstamas sekas; aicina Azerbaidžānas varas iestādes atļaut Eiropas mediķu grupai veikt *Intigam Aliyev* izmeklēšanu un nodrošināt, ka visi ieslodzītie nepieciešamības gadījumā saņem pienācīgu veselības aprūpi;

Ceturtdiena, 2015. gada 10. septembris

5. aicina veikt tūlītēju IRFS vadītāja žurnālista *Rasim Aliyev* nāves apstākļu izmeklēšanu; ar bažām norāda uz kādas žurnālistu grupas izvirzītajām apsūdzībām par to, ka *Aliyev* gāja bojā tādēļ, ka viņš slimnīcā nesaņēma atbilstošu palīdzību no viņu ārstējošajiem ārstiem;
6. atgādina Azerbaidžānas iestādēm, ka sabiedrības labklājība, kas ietver cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, ir būtisks ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes elements;
7. aicina Azerbaidžānu ievērot un īstenot savas saistības, kuras tā uzņēmusies kā viena no Eiropas Padomes dalībvalstīm; atkārtoti aicina Azerbaidžānas iestādes ievērot visus Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus, kuri attiecas uz Azerbaidžānu; aicina ievērot 2015. gada 16. jūnija nolēmumu un visus pārējos Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus;
8. mudina Azerbaidžānas valdību pilnībā sadarboties ar Eiropas Padomes Venēcijas komisiju, par cilvēktiesībām atbildīgo komisāru un ANO speciālajām procedūrām un ievērot viņu sniegtos ieteikumus attiecībā uz cilvēktiesību aizstāvjiem, tiesībām uz biedrošanās brīvību un miermīlīgu pulcēšanos, vārda brīvību un patvaļīgu aizturēšanu, lai veiktu grozījumus savos tiesību aktos un pilnveidotu praksi pilnībā atbilstoši ekspertu secinājumiem;
9. aicina Azerbaidžānas valdību nekavējoties izbeigt represijas pret pilsonisko sabiedrību un cilvēktiesību aizstāvību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības grupām un aktīvistiem iespējas darboties bez liekiem kavēkliem vai bailēm no vajāšanas, tostarp atceļot likumus, kas stingri ierobežo pilsonisko sabiedrību, atbloķējot nevalstisko grupu un to vadītāju bankas kontus, un atļaujot tiem piekļūt ārvalstu finansējumam;
10. pauž nožēlu par pasākumiem, ko Azerbaidžānas valdību nemitīgi veic, lai ierobežotu kontaktus starp pilsoniskās sabiedrības grupām, jauniešu aktīvistiem un inteliģenci no Armēnijas un Azerbaidžānas, jo šiem kontaktiem ir ārkārtīgi liela nozīme, lai pārvarētu ietilpīgo naidīgumu starp abām valstīm; šajā sakarā atgādina par svarīgo darbu, ko šajā jomā ir paveikuši *Leyla Yunus* un *Arif Yunus*;
11. aicina Azerbaidžānas iestādes gan tiesību aktos, gan praksē un gan tiešsaistē, gan bezsaistē ievērot preses un plašsaziņas līdzekļu brīvību, garantēt vārda brīvību saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un beigt valdības kritikas cenzūru plašsaziņas līdzekļos;
12. pauž nopietnas bažas par *LGBTI* personu stāvokli Azerbaidžānā; stingri nosoda visaugstākā līmeņa politiku naida runu pret *LGBTI* personām; aicina Azerbaidžānas valdību izbeigt kavēt un iebiedēt *LGBTI* personu tiesību jomā darbojošos cilvēktiesību aizstāvjus;
13. uzsver, cik svarīgs ir nopietns un savstarpēji cieņpilns dialogs starp ES un Azerbaidžānas valdību, opozīcijas spēkiem un pilsonisko sabiedrību;
14. atkārtoti uzsver — kamēr valdība neveic konkrētus pasākumus nolūkā veicināt universālo cilvēktiesību ievērošanu, sarunas par stratēģiskās partnerības nolīgumu ar Azerbaidžānu ir nekavējoties jāaptur;
15. aicina Padomi, Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) stingri piemērot principu “vairāk par vairāk”, īpaši pievēršot uzmanību cilvēktiesību aizstāvju stāvoklim atbilstīgi ES pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem, tiesu varas neatkarībai, demokrātiskām reformām un pamattiesībām un brīvībām, un skaidri noteikt reformu grafiku neievērošanas sekas; ņemot vērā iepriekš minētos incidentus, kuros cilvēktiesību aizstāvji ir cietuši par cilvēktiesību pārkāpumu dokumentēšanu Azerbaidžānā, aicina Komisiju pārskatīt un, ja nepieciešams, uz laiku pārtraukt sniegt visu finansējumu, kas nav saistīts ar cilvēktiesībām, pilsonisko sabiedrību un cilvēku savstarpējo sadarbību vietējā līmenī, kas Azerbaidžānai piešķirts ar Eiropas kaimiņattiecību instrumentu; aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt finansēt cilvēku savstarpējos kontaktus un sadarbību tādās jomās kā pilsoniskā sabiedrība, izglītība un akadēmiskā sfēra, kā arī jauniešu un studentu apmaiņa;

Ceturtdiena, 2015. gada 10. septembris

16. aicina Padomi, Komisiju un Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos stingri un vienoti reaģēt uz Azerbaidžānā pašlaik notiekošajām represijām, lai skaidri paustu nostāju, ka pašreizējā situācija absolūti nepieņemama un ka attiecības nevar turpināties ierastajā režīmā, kamēr valdība nav atbrīvojusi visas sakarā ar politiski motivētām apsūdzībām ieslodzītās personas un izbeigusi represijas, kas pašlaik tiek vērstas pret neatkarīgām pilsoniskās sabiedrības grupām;
17. mudina Eiropas uzņēmumus, kas darbojas Azerbaidžānā, atklāti pieprasīt augstus cilvēktiesību standartus un ieviest augstus uzņēmumu sociālās atbildības standartus, ņemot vērā to darbību ietekmi uz cilvēktiesību situāciju valstī;
18. pauž nožēlu, ka ES un Azerbaidžānas cilvēktiesību dialogs nav panācis būtisku progresu attiecībā uz cilvēktiesību stāvokli valstī; aicina EĀDD pastiprināt šo dialogu, lai padarītu to efektīvu un uz rezultātu orientētu, un regulāri ziņot Parlamentam;
19. aicina ES iestādes veikt rūpīgu izmeklēšanu par prezidenta *Alijev* un viņa ģimenes locekļu iespējamo korumpētību, ko atklājis pētnieciskās žurnālistes *Khadija Ismaylova* darbs;
20. aicina Padomi izvairīties no dubultās morāles attiecībās ar Austrumu partnerības (AP) valstīm un šajā sakarā apsvērt iespēju piemērot mērķtiecīgas sankcijas un noteikt vīzu aizliegumus visiem politiskajās vajāšanās iesaistītajiem politiķiem, amatpersonām un tiesnešiem;
21. aicina Azerbaidžānas iestādes sadarboties ar tādu reģionālo organizāciju pārstāvjiem kā Eiropas Padome un EDSO, un atvieglot šo pārstāvju vizītes valstī; stingri nosoda Azerbaidžānas iestāžu lēmumu slēgt EDSO birojus Baku;
22. norāda, ka neatkarīgie vēlēšanu novērotāji, tostarp EDSO ilgtermiņa novērošanas misijas un valsts novērotāji, visās Azerbaidžānas prezidenta un parlamenta vēlēšanās kopš 2003. gada oktobrī notikušajām prezidenta vēlēšanām ieskaitot ir dokumentējuši smagus vēlēšanu standartu pārkāpumus; pauž nopietnas bažas par to, vai pirms 2015. gada 1. novembrī paredzētajām vēlēšanām pastāv brīvai un godīgai balsošanai piemēroti apstākļi, ņemot vērā to, ka opozīcijas partiju līderi ir ieslodzīti, plašsaziņas līdzekļiem un žurnālistiem nav atļauts strādāt brīvi un bez iebiedēšanas, un valstī ir jūtama bailpilna gaisotne;
23. aicina EĀDD un ES dalībvalstis pašreiz neveikt vēlēšanu aktivitāšu novērošanu. Atzīmē, ka DIBC šobrīd darbojas uz vietas un būtu ļoti svarīgi iepazīties ar tās apkopoto informāciju par situāciju valstī;
24. atgādina par lēmumu uz Azerbaidžānu nosūtīt Eiropas Parlamenta delegāciju un uzsver, cik svarīgi ir to nosūtīt iespējami drīz, lai ar Azerbaidžānas iestādēm apspriestu steidzamus jautājumus, piemēram, cilvēktiesības un konfliktu Kalnu Karabahā;
25. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Ārējās darbības dienestam, Eiropadomei, Komisijai, Azerbaidžānas Republikas valdībai un parlamentam, Eiropas Padomei, EDSO un ANO Cilvēktiesību padomei.